

Téereb Danyeel — Ñaar-fukk ak Ñeent

Nimrood, Nebukadnesar ak Belshassar

Jeff Pippenger

2023-12-19

Téereb Danyeel ak Peeñug Yeesu ab benn téere lañu, ni ko wóoré ni Kóllère Gu Yàgg gi ak Kóllère Gu Bees gi di benn téere. Tuuti laata waxtu muñal bi tëj, Peeñug Yeesu Kirist dinanu ko ubbi.

Noonu ne ma: “Bulul waxi yonent bii téere bi, ndaxte waxtu wi jege na. Ku jubadi, na sax ci jubadiam; ku sobe, na sax ci sobeam; ku jub, na sax ci njubam; te ku sell, na sax ci selleem.”
“Te xoolleen, maa ngi ñëw gaaw; te sama pey ak man la, ngir fey kenn ku nekk ni ay jëfam deme. Man maa di Alfa ak Omega, njàlbéen ga ak mujj ga, ki njëkk ak ki mujj.” Peeñu
Yowaana 22:10–13.

“Sàrt bu njëkk a ñuy wax ci Biibël,” bi boolee ak dëgg gi ne mujju mbir day feeñ ci tambaleem, day jëfandikoo ngërëm gu mag ci maana at yu njëkk ñatti cër ci téereb Daniel, ndaxte ñoom ñoo di dëgg gu njëkk a ñuy wax ci téere bi di téeriy Daniel ak Peeñu yi. Yesu mooy Alfa ak Omega, kon nag tambale téere bi di téeriy Daniel ak Peeñu yi war na tegtal dëgg gi ñuy ubbali ci mujjaay. Kon nag, ci benn wetu mbir mi, dëgg gi ñuy ubbali mooy xebaar bu baax bu fàww bu malaakayi Peeñu yi ñaari fukk ak ñeent.

Xam-xamu Yeesu Kirist mi ñu tàmbalee ci jëfandikookat bi njëkk ci benn ñeel gu njëkk ci Kàddug Peeñug Yeesu, mooy yégle bi war a yégle ci mboolooy gëm yi bu “waxtu wi jegeele,” te waxtu woowu “jegeele” ci benn ñeel gu njëkk ci Kàddug Peeñug Yeesu, faw mu doon benn waxtu ak waxtu woowu “jegeele” bu njëkk bés ba ñu tëj jàmmu xel ci ñaar-fukk ak ñaar ñeel ci Kàddug Peeñug Yeesu.

Peeñu Yeesu Kirist, mi ko Yàlla jox ngir won ay jaamam yi mbir yi war a yegg ci lu gaaw; te yónnee na ko, te wone ko ci ay tegn am jàngoro jaarale ko ci ndawam malaakaam ba ca surgaam Yowaana: moom mi seedeel kàddug Yàlla, ak seede bi Yeesu Kirist, ak lépp lu mu gis. Ku jàng moo barkeel, ñi dëgg ay waxi wax ji ci kàddug wax ju Yàlla solooji yi itam ñoo barkeel, te di sàmm yíñ bind ci biir moom; ndaxte jamono ji jege na. Peeñu 1:1-3.

Bataaxal bi mooy bataaxal bu mujj bi, bi ñu ubbiul woon baatu yi ci kanam ñépp tuuti laata xelal yi tëj, ba “waxtu wi jege na,” mooy bataaxalu taw bu mujj bi, yu àngale bu ñaareel bi ak Yuuxu Guddi. Mooy dëgg gi boole ak “jàllono bu nēbbu” bu Juróom-ñari Dëgggu Yëngu-Yëngu yi. Mooy xamlebu “juróom-ñareel bi mi bokk ci juróom-ñari yi,” te xaaralam wurus wi muy ràbb mboolem xamle yu tedd yii ñoom ñépp ñuy nekk benn ngub gu rafet gu njubteg Kirist, mooy “mu tedd mi,” “juróom-ñari yoon,” yi nekk ci Lewi 26. Daniel saar 1, te gannaaw loolu itam, Daniel saar 1 ba 3, mooy bataaxal boobu. “Suturu” bi nekk ci saar 2, itam mooy bataaxal boobu.

Saar bi ci Daniel moo mel ni ndajeen bu jëkk bi, te ni bépp mandargay yonent yi ci ñetti ndaje yi yépp teew nañu ci ndajeen bu jëkk bi ci Apokalips saar fuk ak ñeent; noonu itam bépp mandargay

yonent yi ci ñetti ndaje yi yépp teew nañu ci saar bi jëkk bi ci Daniel. Yeneen xeeti mbir yooyu mooy jëfi nattu bu am ñetti yoon, te ci Daniel saar bu jëkk bi, mu mel ni nattu ci lekk, te gannaaw loolu mu topp ci nattu bu ñu gis, te loolu indi ci nattu buy leeral dëgg walla fen. Saar bi jëkk bi, bu ñu ko xoolée ci ay njariñam ak saar yi ñaar ak ñett, mu mel ni nattu ci lekk; te saar bi ñaar, nattu bu ñu gis; te saar bi ñett, nattu buy leeral dëgg walla fen. Ñetti ndaje yi ci Apokalips fuk ak ñeent, ak Daniel saar yi benn ba ñett, jox nañu ñenti seede ci jëfi nattu bu am ñetti yoon.

Saari ñeent ak juróom ci téreb Daniel dañuy tegu ci benn réewum jaar-jaaru waxi yonent bu xóot lool. Jaar-jaaru bi ñu jurale ci ñaari saari yooyu dafay ëmb lu néewul juróom-benn yu wuute ci waxi yonent. Benn ci jaar-jaari waxi yonent yooyu, dafay tàmbali ci atum 723 lu jiitu Kirist, te di wéy ba ci yoonu dibeer bi. Beneen ci juróom-benn jaar-jaar yi dafay teg ci taarixu 1798 ba ci yoonu dibeer bi, te ci jaar-jaar boobu, ñetti jaar-jaari waxi yonent dañuy feeñandoo benn yoon; jaar-jaaru rabu suuf si (États-Unis), gannaaw loolu jaar-jaaru бага bu Protestant, ak itam jaar-jaaru бага bu Republican. Ñoom ñépp booloo, dañuy sampu beneen juróomeel jaar-jaar ci njàlbéenu jaar-jaaru waxi yonent bu États-Unis. Jaar-jaar boobu mooy màndarga ubbite saari juróom-ñaari, juróom-ñetti ak juróom-ñenti ci Daniel ci 1798. Ci mujjug jaar-jaaru waxi yonent bu États-Unis, beneen juróom-bennoo jaar-jaar lañuy jur, bi di màndarga ubbite saari fukk, fukk ak benn, ak fukk ak ñaar ci 1989.

Tambaliinu sàkku yoon wi ci mbind mi ci mbirum rabu suuf bi, ni ko Daniel saar 4 di teewal, mandargaam mooy “juróom-ñaar ay jamono”; te mujjug tambaliinu sàkku yoon wi ci mbind mi ci mbirum rabu suuf bi itam, mandargaam mooy “juróom-ñaar ay jamono.” Tambali ak mujjug diirub jaar-jaar bu nettali yi ñu ubbi ci saar yi juróom-ñaareel, juróom-ñetteel ak juróom-ñeenteel di teewal itam, mandargaam mooy “juróom-ñaar ay jamono.” Tambali ak mujjug diirub jaar-jaar bu nettali yi ñu ubbi ci Daniel saar yi fukk, fukk ak benn, ak fukk ak ñaar di teewal itam, mandargaam mooy “juróom-ñaar ay jamono.”

Mujjug jamono ji tambaliwoon bi tambaliwoon bañu ubbee Saraxal yu Daniel ay xaaj 7, 8 ak 9 ci “waxtu mujj ga” ci atum 1798, mooyoon 1863. Njàlbéenu jamono ji tambaliwoon bañu ubbee Saraxal yu Daniel ay xaaj 10, 11 ak 12 ci “waxtu mujj ga,” mooyoon 1989. Dale ci 1863 ba 1989, loolu tollu na ci téeméeri at ak ñaar-fukk ak juróom-benn at. Téeméeri at ak ñaar-fukk ak juróom-benn at, mooy benn fukki-wall ci junni ak ñaar téeméeri ak juróom-benn-fukk at. Kon nag limu téeméeri at ak ñaar-fukk ak juróom-benn mooy misaal bu junni ak ñaar téeméeri ak juróom-benn-fukk at, yi tegtal “àll ba,” te “àll ba” it mooy misaal bu ñaari junni ak juróom téeméeri ak ñaar-fukk at yu “juróom-ñaar i waxtu.”

Dëgg-dëgg bii mooy firndeel ne ci jaar-jaaru malaaka suuf si, ci yëngu-yëngu malaaka bu jëkk bi ca njàlbéen ga, te gannaaw loolu ci yëngu-yëngu malaaka bu ñetteel bi ca mujj ga, ñoom ñépp a ngiñ ràññees seeni tàmbali ak seeni mujj ak “juróom-ñaari yoon yi.” Te itam jamono ji nekk diggante ñaari yëngu-yëngu yooyu, te mooy li leen boole ci benn, dees na ko itam tekki ak “juróom-ñaari yoon yi.”

Buñ jëfandikoo yoonu Biibël bi ne “rëdd ci kaw rëdd,” xeetu xam-xam bii maneesul a gis te xam ko, ndaxte suñu bañee jëfandikoo yoon woowu, téere biñ těj mën nañ ko jox kenn ku jàng bu baax

ci xereñu teoloosi, te gannaaw loolu ñu laaj ko mu firndeel li téere boobu tëj tekki. Reeraayam ak ngëmam ci boppam dina ko yóbbu ci wax ne téere biñ tëj maneesul a xam ndaxte tëj nañ ko. Su boobaa, man nga jël téere boobu tëj, jox ko kenn ci juróom ñi ci gétt gi nit kooku leeral ci sañ-sañam, te gétt gi mi ngi neex ci lekk ñam yi teolog bi togg ci ay léeb, dina bañ a def njariñu téere boobu tëj, ndaxte xam nañ bu baax ne ñi nekk rekk ay cér ci Sanedrinu teoloosi lañu sas ngir dogal li dëgg di.

“«Taxawleen te waar, yuuxuleen te jooy; ñoom daan nañu, waaye du ndoxu biiñ la; dañuy yëngatu, waaye du naan bu tar la. Ndaxte Boroom bi sotti na ci yéen xel mu xóot buy nelaw, te mu tëj seen bët; yonent yi ak seen njiit yi, giskat yi, moo leen muur. Te peeñug lépp nekk na ci yéen ni waxi téere bu taji, bi nit ñi jox ku jàng ba ne ko: “Jàngal ma lii, maa ngi lay ñaan”; mu ne: “Man, xamuma jàng.”»

““Moo tax na ni Boroom bi wax, ndaxte xeet wii dafa maa jege ak seen gëmmin, te dafa maa manggal ak seen tuñ, waaye dañu jële seen xol sore ma; te seen ragal ma mooy lu ñu leen jàngale rekk ci ndigali nit; moo tax, xoolleen, dinaa yokk jëf ju yéeme ci seen biir, ak kéemaan; te xam-xamu seen boroom xam-xam dina réer, te xelmu seen ñi ñaawul xalaat dina nëbbu. Musiba ci ñi xoot ba tëj seen pexe ci Boroom bi, te seen jëf nekk ci lëndëm, te ñuy wax: Kan moo nu gis, te kan moo nu xam? Ndax seen dëddoo yëf yi, dees na ko jappe ni banqukat bi sogomam; ndax mbir mi ñu sos man na wax ci ki ko sos ne: Moos ma sos, walla ndax li ñu bind man na wax ci ki ko bind ne: Amul xam-xam?””

“Bépp kàddug lii dina am yépp. Am na ñi dul suufeel seen xol ci kanam Yàlla, te duñu dox ci njub. Ñoo ngi nëbb seen diggante dëgg, te di sax ci booloo ak malaaka bu daanu, mi bëgg te di def fen. Noon, noon mooy dugal ruux ci nit ñi mu man a jëfandikoo ngir nax ñi nekk ci lëndëm gu ci des. Ñenn ñoo ngi di fees ak lëndëm gi law, te di bàyyi dëgg ngir njuumte. Bés bi yonent yi waxoon agsi na. Yesu Kirist deesuko xam. Yesu Kirist mooy ci ñoom léeb. Ci jamono jii ci jaar-jaaru suuf si, ñu bare di jëf mel ni nit ñu mândi. ‘Taxawleen, te yéemu; yuuxuleen, te jooy; dañoo mândi, waaye du ci biiñ; dañuy yëngatu, waaye du ci naan bu tar. Ndaxte Boroom bi sotti na ci yéen ruuxu nelaw gu xóot, te ubbiwul seeni bët. Yonent yi ak seeni kilifa, seer yi, moom dafa leen muur.’ Mândi gu ruuxu nekk na ci kaw ñu bare ñiy foog ne ñoom aay nit ñi dees yékkati. Seen ngëm gu diine mel na dëgg-dëgg ni ñu ko melal ci Mbind mi. Ci dooleem, duñu man a dox jub. Ñoo ngi sàkk yoon yu wej ci seen yoonu jëf. Kenn toppa kenn, ñuy yëngatu fépp. Boroom bi xool na leen ak yërmande gu réy. Xamuñu woon yoonu dëgg. Ñoo ngi doon nit ñuy fas pexe yu mel ni xam-xam, te ña mana te waroon a dimbali ndax gis-gis gu leer gu ruux, ñoom itam ñoo ngi naxiku, te di yëgal liggéey bu bon.”

“Yëngu fan yiii mujj jii dina yu mujj yi dinañu lépp wone seen bopp ba leer. Bu ñu xamalee ne naxari espiritis yu nit ñi doon jëfandikoo yooyu mooy li ñuy dëgg-dëgg moom,—jëf yu nëbbu yu rab yu bon,—ñi doon bokk ci yooyu dinañu mel ni nit ñi sànni seen xel.”

«“Moo tax na Boroom bi wax na: ndaxte xeet wii jege na ma ak seen gëmmin, te daan ma manggal ak seen tuñ, waaye seen xol sore na lool ci man, te seen ragal ma mooy li ñu jàngale leen ci ndigalu nit; moo tax, xool-leen, dinaa yokk di def ci biir xeet wii jëf ju yéeme, waaw, jëf ju yéeme te doy waar; ndax xam-xamu seen ñi xarañ dina sànk, te dëgg-dëgg seen ñi ñaawlu xel dina nëbbu. Alkande ñeel na ñi sàkk lu xóot ngir nëbb seen pexe ci Boroom bi, te

seen jëf nekk ci lëndëm, te ñuy wax: ku nu gis, te ku nu xam? Yeen, seen dëppante ba tēnk yépp ci kaw suuf, dees na ko jàpp ni banxu nbindkat bi; ndax mbir mi ñu bind, ndax man naa wax ci ki ko bind: moom bindul ma? mbaa ndax li ñu sampu man naa wax ci ki ko sampu: amul xam-xam?”»

«Ñu ma won na ne, ci sunu jaar-jaar, nun dañoo doon te ba tey di dajeek xalis bu mel nii. Nit ñi amoon leer gu réy ak yëf yu doo waar, nangu nañu kàdduy njiit ñi di foog ne ñoo xam, ñi Boroom bi diis na leen lool te barkeel leen lool, waaye ñoom teq nañu seen bopp génne ci loxoy Yàlla, te tabb seen bopp ci sàppey noon bi. Àddina bi dees na ko feesal ak naxte yu neex a mel. Benn xelmu nit, bu nangu naxte yooyu, dina jëfandikoo ko ci yeneen xelmuy nit ñi daan soppi firnde yu jafe-jafe yi dëggu Yàlla di fen. Nit ñii malaaka yu daanu dinañu leen nax, fekk war nañu woon taxaw ni wottukat yu takku, di xool ngir bàkkaar yi, ni ñiy war a joxe comptes. Wàcc nañu armye xare bi ñu waroon yor, te déglu nañu ruuhi naxkat yi. Dañuy def ndigalu Yàlla nekk lu amul doole, te bàyyi woon ay waare ak yedd yi mu leen jox; te ci dëgg-dëgg, ñoo ngi ci wetu Seytaane, di déglu ruuhi naxkat yi ak njàngaley rab yi. »

“Leendoo gu xel buy rëy ci lu njàq ñu ngi léegi ci kaw nit ñi warul woon a daw ni nit ñi naan naaj wu tar. Tooñ yi ak jëf yu yàqu, nax, wor, ak jëf ju jubul a ngi feesal àddina, ni ko jàngale njiitu ku bàkkaar ci kër yu àjjana.”

«Yeenag taariix dina dellusiwaat. Man naa wax lu jëm ci li dina am ci jamono ji nu dëggëg, waaye waxtu bi jotagul. Melokaan yu ñi deewee dinañu feeñ, jaarale ko ci pexem réy réy bu Seytaane; te ñu bare dinañu boole seen bopp ak ki bëgg te di def fen. Maa ngi artu sunu nit ñi ne, ci sunu biir sax, am na ñu dinañu dëddu gëm gi, te déglu ay ruux yu nax ak njàngalem ay seytaane, te ci seen ndigal degg gi dinañu wax lu bon ci moom.» Battle Creek Letters, 123–125.

Saaru Daniel benn ñaareel, miy tegtal yégleb malaaka bu njëkk bi ci Apokalips ñent-fukk ak ñeent, dafa méngoo ak taarixu tambaliwaayu rab wu suuf wi. Saaru Daniel yu njëkk, ñaareel ak ñetteel, yiy tegtal yégle yi ñetti malaaka yi yépp ci Apokalips ñent-fukk ak ñeent, dañuy méngoo ak mujjuwaayu États-Unis. Nebukadnessar mooy tegtal taarixu malaaka bu njëkk bi, ak saaru Daniel bu njëkk bi. Belsatsar mooy tegtal taarixu malaaka bu ñetteel bi, ak ñetti saari Daniel yu njëkk yi.

“Ci buur Bàbilon bu mujj bi, ni mu deme ci misaal ci buuram bu jëkk bi, ñëwoon na ko àtteb Saytu Yàlla bi: ‘Yow buur bi, ... dees na wax la ne; nguur gi teq na la.’ Daniel 4:31.” Prophets and Kings, 533.

Dinanu sunuy gëstu ci Nebukadnessar ak Belshassar ci bind bu ci topp bi.

“Belshazzar, bi yéemu ndigal gu doon wone kàttanu Yàlla, te doon wone ne amoon nañu seede, doonte xamuwuñu ko, amoon na ay waxtu yu mag yu mu man a xam jëf yi Yàlla miy Dund def, ak kàttanam, te di def coobareem. Moom amoon na barkeel bu bare ci leer gi. Maamam, Nebukadnezzar, ñaanaloon nañu ko ci ayibam ci fàtte Yàlla ak mąggal boppam. Belshazzar xamoon na ne ñu dàqoon na Nebukadnezzar ci mbokkum nit ñi, te boole ko ak rab yi nekk ci àll ba; te xaq yi, yi waroon a nekk njàngale ci moom, mu xeeb leen, mel ni da ñu masul a am; te mu wéyal di defaat bàkkaar yi maamam defoon. Mu ñàkk ragal ba jëf jëf ay tooñ yu indi àttey Yàlla ci Nebukadnezzar. Dañoo ko daan, du ndax rekk moom ci boppam

dafa doon def lu bon, waaye it ndax ne jëfandikuwul yoon yi ak man-man yi, bu ko yaroon,
ngir nekk ku jub.” Testimonies to Ministers, 436.